

पोलीस महासंचालक कार्यालय, महाराष्ट्र राज्य

महाराष्ट्र राज्य पोलीस मुख्यालय, शहीद भगतसिंग मार्ग, कुलाबा, मुंबई ४०० ००१

क्र.पोमसं/३६/र.वका.(८३००)शा.नि.-अधिसूचना/०१/२०२६,

मुंबई, दि. ई.स्वाक्षरीत नमुद

संदर्भ:- महाराष्ट्र शासन, गृह विभाग, शासन शुध्दीपत्रक क्रमांक न्यायप्र-०५१८/ प्र.क्र.३८७
(भाग-१)/ विशा -६, दि.१२/०१/२०२६

विषय:- आंतरजातीय किंवा आंतरधर्मीय विवाह करणा-या जोडप्यांच्या सुरक्षिततेसाठी
मानक कार्यप्रणालीबाबत शुध्दीपत्रक

महाराष्ट्र शासन, गृह विभाग, शासन शुध्दीपत्रक क्रमांक न्यायप्र-०५१८/ प्र.क्र.३८७ (भाग-१)/
विशा-६, दि.१२/०१/२०२६ ची प्रत महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर
उपलब्ध असून त्याचा संगणक सांकेतांक २०२६०११२११४०११२१२९ असा आहे.

२. तरी, सदर शासन शुध्दीपत्रकानुसार कृपया योग्य ती कार्यवाही करण्यात यावी.

(चंद्रशेखर शिंदे)

पोलीस महासंचालक यांचे उपसहायक (र.व.का) (अति.कार्यभार)
पोलीस महासंचालक, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांचेकरिता.

प्रति,

महासंचालक, लाचलुचपत प्रतिबंधक विभाग, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई. (सस्नेह)

पोलीस महासंचालक, लोहमार्ग, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई(सस्नेह).

पोलीस आयुक्त, बृहन्मुंबई.

अपर पोलीस महासंचालक, गुन्हे अन्वेषण विभाग, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.

अपर पोलीस महासंचालक,(आस्थापना/कायदा व सुव्यवस्था /आर्थिक गुन्हे/दहशतवाद

विरोधी पथक/ विशेष कृती/ प्रशासन/ वाहतूक/ प्रशिक्षण व खास पथक

फोर्स वन नागरी हक्क संरक्षण/ सायबर सुरक्षा / रा.रा.पो.बल / महिला व

बाल अत्याचार प्रतिबंधक विभाग), महाराष्ट्र राज्य

आयुक्त, राज्य गुप्तवार्ता विभाग, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.

सर्व पोलीस आयुक्त (लोहमार्ग सह)

अपर पोलीस महासंचालक, व संचालक, महाराष्ट्र पोलीस अकादमी, नाशिक.

अपर पोलीस महासंचालक व संचालक,दळणवळण,माहिती तंत्रज्ञान व परिवहन, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.

पोलीस महानिरीक्षक, (नियोजन व समन्वय) , महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.

विशेष पोलीस महानिरीक्षक, व्हीआयपी सुरक्षा, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई./मोटर परिवहन विभाग, पुणे/
नक्षल विरोधी अभियान, नागपूर.

विशेष पोलीस महानिरीक्षक (आस्थापना/ कायदा व सुव्यवस्था/ प्रशासन/ प्रशिक्षण व खास पथके),
महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.

सर्व परिक्षेत्रीय विशेष पोलीस महानिरीक्षक / पोलीस उप महानिरीक्षक.

विशेष पोलीस महानिरीक्षक, राज्य राखीव पोलीस बल, पुणे व नागपूर.

संचालक व विशेष पोलीस महानिरीक्षक, महाराष्ट्र गुप्तवार्ता प्रबोधिनी, पुणे.

सर्व पोलीस अधीक्षक (गुन्हे/ बिनतारी संदेश/लोहमार्ग).

पोलीस अधीक्षक, विशेष कृती दल, सुराबर्डी, अमरावती रोड, नागपूर.

प्राचार्य, गुन्हे अन्वेषण प्रशिक्षण केंद्र, नाशिक.

सर्व प्राचार्य पोलीस प्रशिक्षण केंद्र.

सर्व समादेशक, राज्य राखीव पोलीस बल, गट क्र.१ ते २०

सहायक पोलीस महानिरीक्षक (का.व सु. / दक्षता/ धोरण/ नि.व स.), महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.

पोलीस महासंचालक यांचे सर्व वरिष्ठ उप सहायक / उपसहायक.

सर्व कार्यासन अधिकारी, का क्र.१ ते ४४

प्रत :-

पोलीस उप अधीक्षक, संगणक कक्ष, पोलीस महासंचालक, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.

२. पोलीस उप अधीक्षक, यांना विनंती करण्यात येते की, सदरहू शासन निर्णयाची प्रत या कार्यालयाच्या www.mahapolice.gov.in या संकेतस्थळावर शासन निर्णय/परिपत्रके "सर्वसाधारण" या सदराखाली प्रकाशित करण्यात यावा.

आंतरजातीय किंवा आंतरधर्मीय विवाह
करणा-या जोडप्यांच्या सुरक्षिततेसाठी
मानक कार्यप्रणालीबाबत शुद्धीपत्रक.

महाराष्ट्र शासन
गृह विभाग

शासन शुद्धीपत्रक क्रमांक: न्यायप्र-०५१८/प्र.क्र.३८७ (भाग-१)/विशा-६

मंत्रालय, मुंबई- ४०० ०३२.

दिनांक:-१२ जानेवारी, २०२६.

वाचा -

गृह विभाग, शासन परिपत्रक क्र. न्यायप्र-०५१८/प्र.क्र.३८७ (भाग-१)/विशा-६,
दि. १३.०५.२०२५.

प्रस्तावना -

मा. सर्वोच्च न्यायालयाने रिट याचिका (दिवाणी) क्रमांक २३१/२०१०, शक्तीवाहिनी विरुद्ध भारत सरकार व इतर या याचिकेमध्ये दिनांक २७.०३.२०१८ रोजी दिलेल्या न्यायनिर्णयाद्वारे आंतरजातीय /आंतरधर्मीय विवाह करणाऱ्या जोडप्यांना सुरक्षा देण्याच्या अनुषंगाने सर्व राज्यांना प्रत्येक जिल्ह्यात विशेष कक्ष (Special Cell), सुरक्षागृहे (Safe Houses) स्थापन करणेबाबत सूचना दिल्या आहेत. सदर सूचनांच्या अनुषंगाने दि.१३.०५.२०२५ रोजीच्या परिपत्रकान्वये मानक कार्यप्रणाली (SOP) निर्गमित करण्यात आली आहे.

आंतरजातीय विवाहास प्रोत्साहन देण्यासाठी आर्थिक सहाय्य देण्याची योजना सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागातर्फे राबविण्यात येते. तसेच आंतरजातीय / आंतरधर्मीय विवाह करणाऱ्या जोडप्यांकरिता सुरक्षागृह स्थापन करण्याची जबाबदारी सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागाकडे असल्यामुळे सदर समितीचे सदस्य सचिव जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी यांना करणे व जिल्हा महिला व बालविकास अधिकारी यांना सदस्य करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शुद्धीपत्रक :-

आंतरजातीय किंवा आंतरधर्मीय विवाह करणाऱ्या जोडप्यांना सुरक्षा पुरविण्याच्या अनुषंगाने जिल्हा स्तरावर स्थापन करण्यात येणारा विशेष कक्ष (Special Cell) व त्रैमासिक आढावा घेण्यासाठी जिल्हास्तरीय आढावा समिती यांचे पुनर्गठन करून त्याची रचना खालीलप्रमाणे राहिल व परिपत्रकातील इतर मार्गदर्शक तत्वे कायम राहतील.

अ) आंतरजातीय किंवा आंतरधर्मीय विवाह करणाऱ्या जोडप्यांना सुरक्षा पुरविण्याच्या अनुषंगाने जिल्हा स्तरावर / आयुक्तालय स्तरावर स्थापन विशेष कक्ष (Special Cell) :-

१.	पोलीस अधीक्षक / पोलीस आयुक्त	अध्यक्ष
२.	जिल्हा महिला व बाल विकास अधिकारी	सदस्य
३.	जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी	सदस्य-सचिव

शासन शुद्धीपत्रक क्रमांक: न्यायप्र-०५१८/प्र.क्र.३८७ (भाग-१)/विशा-६

ब) जिल्हाधिकारी तथा जिल्हादंडाधिकारी यांच्या अध्यक्षतेखालील त्रैमासिक आढावा समिती:-

१.	जिल्हाधिकारी तथा जिल्हादंडाधिकारी	अध्यक्ष
२.	संबंधित जिल्ह्यातील महानगरपालिका आयुक्त	सदस्य
३.	पोलीस अधीक्षक / पोलीस आयुक्त	सदस्य
४.	जिल्हा महिला व बाल विकास अधिकारी	सदस्य
५.	जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी	सदस्य सचिव

२. दि.१३.०५.२०२३ रोजीच्या शासन परिपत्रकातील इतर तरतुदी पुर्वीप्रमाणेच यापुढेही लागू असतील.

३. सदर शासन शुद्धीपत्रक महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करून देण्यात आले असून त्याचा संकेतांक २०२६०११२११४०११२१२९ असा आहे. हे शासन शुद्धीपत्रक डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

**RAHUL VIJAY
KULKARNI**

Digitally signed by RAHUL VIJAY KULKARNI
DN: c=IN, o=GOVERNMENT OF MAHARASHTRA, ou=HOME
DEPARTMENT,
2.5.4.20=01941a40755caef50cb371c432c67afac7da5aad928d9
66ad4270c6a4f1ac39, postalCode=400032, st=Maharashtra,
serialNumber=31493D4A6291F531ED8FD00972CCBFA0376623
C7F6C38C388488FBE06685A219, cn=RAHUL VIJAY KULKARNI
Date: 2026.01.12 11:43:43 +05'30'

(राहुल कुलकर्णी)

सह सचिव , महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा. राज्यपाल यांचे सचिव, राजभवन, मुंबई.
२. मा. मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
३. मा. राज्यमंत्री गृह (ग्रामीण) यांचे खाजगी सचिव.
४. मा. राज्यमंत्री गृह (शहरे) यांचे खाजगी सचिव.
५. अपर मुख्य सचिव, गृह विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
६. अपर मुख्य सचिव, महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांचे मार्फत सर्व जिल्हाधिकारी.
७. अपर मुख्य सचिव, नगर विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई
८. प्रधान सचिव (विशेष), गृह विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
९. प्रधान सचिव, विधि व न्याय विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१०. सचिव, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
११. प्रधान सचिव, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१२. सचिव, महिला व बाल विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई

शासन शुद्धीपत्रक क्रमांक: न्यायप्र-०५१८/प्र.क्र.३८७ (भाग-१)/विशा-६

१३. पोलीस महासंचालक, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
१४. सर्व जिल्हाधिकारी (अपर मुख्य सचिव, महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांचेमार्फत)
१५. सर्व महानगरपालिका आयुक्त (अपर मुख्य सचिव, नगर विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांचेमार्फत).
१६. सर्व पोलीस आयुक्त/पोलीस अधीक्षक (पोलीस महासंचालक, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांचेमार्फत).
१७. राज्य व सर्व जिल्हा विधी सेवा प्राधिकरण (प्रधान सचिव, विधी व न्याय विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांचेमार्फत)
१८. सर्व जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी (सचिव, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांचेमार्फत)
१९. सर्व जिल्हा महिला व बाल विकास अधिकारी (सचिव, महिला व बाल विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांचेमार्फत).
२०. सर्व अधीक्षक अभियंता (सचिव, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांचेमार्फत).
२१. निवड नस्ती/विशा-६.